

„1000 pasaulio stebuklų“ projekto keliautojai tęsia savo kelionę per Balkanų pusiasalį ir aplankė dar vieną gamtos grožiu sužavėjusią šalį – Juodkalniją, dažnai dar vadinamą itališkuoju Montenegro vardu. Nuostabaus grožio kraštą jau atrado daugelis: čia gausu keliaujančių kemperiais ar motociklais ir net ketvirtį valstybės pajamų generuoja turizmas, bet vietiniai vis dar nesibodi parodyti vidurinio piršto atvykėliams.

Daug keliautojų ir nemandagūs vairuotojai

Audrius Sutkus pasakoja, kad po Bosnijos ir Hercegovinos įvažiavus į Juodkalniją pirmiausiai sužavėjo vaizdai, bet taip pat stebino ir vietinių vairuotojų elgesys. Kalnuose dominuoja senesni, maži automobiliai, kurių dauguma važinėja be valstybinių numerių. Gyventojai tokius automobilius naudoja ir kaip transporto priemones, ir kaip traktorius ūkio darbams. Žinoma, toli nuo namų jais niekur nevažiuoja.

Visureigiu „Defender“ keliaujanti pora pasakojo, kad keliuose neilgai trukus teko patirti ir vietinių vairuotojų kultūros ypatumus.

„Greitkelyje ar net serpentinuose važiuojant leistinu greičiu, esant net ir dviem ištisinėms linijoms, matėm labai pavojingų lenkimų, o aplenkę vairuotojai, kurių valstybė net 25% biudžeto įplaukų gauna iš turizmo, dar ir vieną pirštą parodo primindami, kad važiuoju leistinu greičiu. Čia visi lenkia per ištisines ir važiuoja greitai, – pasakojo A. Sutkus ir užsiminė, kad eismas žvyrkeliuose kitoks – čia daugiau lenkia jau patys keliautojai, – Čia daug ir žvyrkelių, remontuojamų kelių, tai važiuojant kolonoje gan lengvai galime lenkti sunkvežimius, nes užtenka ir galios, ir automobilis tinkamas prastiems keliams.“

„Defender“ visureigiu keliaujanti pora toli gražu ne vieninteliai atvykėliai Juodkalnijos keliuose – bent kas kelis ar kelioliką kilometrų būtinai prasilenkia su kitais turistais: čia itin daug keliaujančių kemperiais, overlandinimui pritaikytais visureigiais, net motociklais. Toks šalies populiarumas jaučiasi ir lyginant kainas: kilogramą figų Bosnijoje ir Hercegovinoje buvo galima nusipirkti už pusantro euro, o Juodkalnijoje tenka pakloti septynis.

„Gyvena jie iš turizmo ir tai labai jaučiasi kainose. Parduotuvėse ar restorane kainos du tris kartus didesnės. Gerai, kad dyzelio kaina nelabai skiriasi – litras kainuoja 1,25-1,30 eurų, tai kilometrus sukti čia galima pakankamai neskaudžiai, o važiuoti tikrai yra kur. Tiek plynaukštės, panašios į Tibetą, tiek kalnų pakilimai ar nusileidimai, perėjos, kalnų keliai, tuneliai. Žiūrėti yra į ką“, – kalbėjo A. Sutkus.

Tiesa, nors daugelis kainų Juodkalnijoje gerokai didesnės nei kitose Balkanų šalyse, tinkamai paruoštas visureigis leidžia nesukti galvos dėl nakvynės vietos: „Nakvynių

susiradimą labai palengvina visureigis – visą laiką per pusę valandos galima surasti tinkamą vietą. Net ir išvažiavus iš didmiesčio užtenka 15-20 minučių kelio, kad rastum kokią nors gražią aikštelę, kur pasislepi nuo civilizacijos. Ten gali susikurti lauželį, gali turėti gražų vaizdą, debesis, lietų, kalnus ar viską kartu. Visureigis tikrai atveria plačias galimybes.“

Kalbėdamas apie kelius A. Sutkus pasakojo, kad kad Juodkalnijos keliai yra geros kokybės, tad norint komfortiškai keliauti reikia ne tik pajėgaus visureigio bekelėje, bet ir automobilio, tinkamo važiuoti greitkeliais. Šią užduotį, net ir su palapine ant stogo, poros automobilis atlieka puikiai: „Defender“ iš tikrųjų su važiavimu greitai susitvarko puikiai. Aktyvūs stabilizatoriai serpentinuose, važiuojant greitai, leidžia automobiliui nesvirtti ir tai kartais net stebina.“

Beje, greitkeliuose visureigio su stogo bagažine ir grubiomis, sudėtingiems keliams pritaikytomis padangomis, sąnaudos siekia mažiau nei dešimt litrų dyzelino. Kalnuose šis skaičius pakyla iki dvylikos, kai tuo tarpu kiti visureigiai su palapine ant stogo ir pilnai pakrauti įprastai vartotų 15 ar daugiau litrų dyzelino.

Išpūdinga gamta ir prasta kompanija

Juodkalnijoje keliautojams išpūdį paliko kalnai, Adrijos jūros pakrantė ir pasaulyje unikali Kotoro įlanka – į žemyną įsiterpusi giliausia natūrali įlanka Europoje, susidedanti iš keturių tarpusavyje susijungusių baseinų ir apsupta vaizdingų kalnų. Ši vieta, įtraukta į UNESCO pasaulio paveldo sąrašą, dar vadinama piečiausiu Europos fjordu.

„Labai gaila, kad visos gražiosios vietos užgultos turistų iš „didžiosios rusijos“, kurie įsivaizduoja begalinę savo jėgą visur. Laisvai važinėja savo automobiliais rusiškais valstybiniais numeriais, prisipirkę daug nekilnojamojo turto, kuris čia nėra brangus, ir jaučiasi labai laisvai. Visur čia kalbama rusiškai ir savijauta keista. Nors sovietinis laikotarpis Balkanams atnešė daug sunkumų, myli jie tą valstybę ir laukia turistų iš ten“, – pastebėjimais dalinosi keliautojas.

Nepaisant nemalonių patirčių, gamta Juodkalnijoje keliautojus sužavėjo bene labiausiai: čia yra ką veikti tiek važiuojant visureigiu, tiek turistams su kemperiu, tiek ir motociklininkams.

Tiesa, nors turizmo daug, vietiniai žmonės nėra linkę per daug bendrauti ar šiltai priimti ir apsiriboja bendravimu tiek, kiek reikia nuomojant kambarį ar kitais pragmatiškais sumetimais.

„Kaip ir visą laiką važiuodami į naują šalį objektus turime nusimatę, bet kultūriniai, religiniai dalykai iš anksto yra mažiau aiškūs, nes nepabuvus vietoje sunku suprasti. Jeigu Bosnija ir Hercegovina buvo labiau musulmoniška šalis, tai įvažiavus į Juodkalniją dvelkia krikščionybė“, – pasakoja keliauninkas ir sako, kad gilesniuose kaimuose žmonės šiltesni, tačiau Juodkalnija nėra ta šalis, kurioje gyventojai būtų atviri ir draugiški.

Prieš išvykstant į Kosovą pora dar aplankė Taros kanjoną ir vėl įsitikino, kad dėl gamtos čia būtų galima prabūti daug ilgiau nei kelios jų praleistos savaitės: „Čia keliai įspūdingi, pravažiavimai, tunelių takai labai gražūs. Šalia – įspūdingo dydžio ir grožio Skadaro ežeras, pelkynai. Čia turbūt galima mėnesį laiko praleisti, ne dvi tris savaites, kiek buvome mes.“

